

Tönsberg, den 1. august 1952.

Kjære presidenter og sekretærer.

Rotarianer, direktör Reidar Brekke, past governor, holdt i sin klubb i Trondheim den 21. mai i år et foredrag som jeg har fått lov til å la avskrive til bruk for våre president- og sekretærmöter.

Det er meg en glede å få lov til å gjengi det nedenfor.

Med hilsen
Chr. Lindboe (s)

"Da den förste Rotaryklubb ble stiftet av Paul Harris i 1905 var det eneste karakteristiske trekk som skilte den fra klubber i sin alminnelighet dette at der kun skulle være et medlem fra hver bransje eller hvert yrke.

Da Fredrich Sheldon 6 år senere på konvensjonen i Portland Oregon lanserte slagordet "He profits most who serves best" tilkjennegis utad for förste gang et etisk motiv for klubbenes virke. Fra Paul Harris selv har jeg fått opplyst at hans motiv for stiftelse av den förste Rotaryklubb var etisk. Han fölte det som et kall å arbeide for forståelse og fordragelighet mellom næringslivets menn. Hans idé at der kun skulle være et medlem fra hvert yrke bekrefter dette. Selv sa han at forholdene i 1905 i Chicago ingenlunde lå til rette for stiftelse av en klubb med etiske formål. Det måtte beredes jordbunn for en slik klubb og det er det som skjer i Rotarybevegelsens förste 6 år. Fra 1911 til i dag har Rotarys etiske motiv vært gjenstand for mange redaksjonelle endringer, men grunn tanken er forblitt uendret. Et menneske's hensyn og offervilje like overfor hans neste sökes fremmet ved personlig bekjentskap og programmessig vennskap mellom mennesker.

Med dette etiske motiv som grunnlag spredte Rotarybevegelsen seg over verden og slo rötter i alle land hvor samfunnsforholdene tillot det. Hvor det gjelder forholdet mellom Rotarys etiske motiv og samfunnsforholdene tror jeg det kan være av interesse etter ca. 47 års forlöp å forsöke seg på en vurdering. De samfunnsforhold som påtvang Paul Harris hans kall kjenner vi. Det var en hensynslös ökonomisk kamp av alle mot alle. Denne kampen utfoldet seg under et liberalistisk samfunnssystem uten noen begrensning eller regulering av den enkeltes handlefrihet på det ökonomiske område. Der var fritt slag for den dyktige og hensynslöse. I næringslivet var etiske motiver et fremmed begrep. Det utfoldet seg uten egen indre kontroll og uten samfunnets kontroll.

Meget er blitt anderledes i Rotarys hjemland og meget var og er anderledes i de lande hvor Rotary senere har slått rot.

Da Paul Harris besøkte Oslo i 1933 var det den sosiale forsyng, den kommunale boligbygging etc. som imponerte ham mest. Han hadde vanskelig for å tro hva han så og hörte. Da jeg året

etter besøkte ham i Chicago forstod jeg ham. Der var 13 millioner arbeidsløse i Amerika det år og titusener av mennesker bodde i fil-letelter og pianokasser utenfor Chicago.

Vi passerte dem på jernbanereisen fra Rotary Internationals kontor til Paul Harris hjem utenfor Chicago. Amerikanske Rotary og norsk Rotary befant seg i høyst forskjellig miljø. Der borte var det ubegrenset behov for sosiale tiltak - hos oss var allerede de fleste sosiale oppgaver under samfunnets administrasjon. Der borte var næringslivet enda praktisk talt uberørt av kontroll. Hos oss var både den indre kontroll ved næringslivets egne organer og den offentlige kontroll sterkt utbygget.

At Rotary^s etiske motiv kan inspirere amerikanerne som daglig opplever behovet for en høyere sosial levestandard er forståelig. At Rotary også vinner tilslutning i lande hvor man er kommet langt videre i sosial henseende er vanskeligere å forstå. Det er imidlertid et faktum at Rotary med sitt etiske motiv og sine etiske formål har fått en like stor tilslutning der hvor den sosiale utbygning er kommet betydelig lenger enn i Amerika. Det er neppe tvil om at det var selve grunnmotivet i Rotary - dets serviceideal - som spredte Rotary over verden uanset miljø og forhåndenværende sosiale forhold.

Det viste seg at vår tids menneske lot seg inspirere av Rotarys service-ideal presentert i Rotarys egenartede innramning. Programmessig vennskap - begrenset samvær - fritakelse for konkurrenters nærvær.

Denne inspirerende evne forble uberørt av forskjell i miljø, men hvor klubbene og de enkelte Rotarianere stilles overfor Rotarys 4 formål kan det ikke unngås at miljø og sosiale forhold får innflytelse. Hvilket bidrag yter vår klubb og hver enkelt av oss til fremme av Rotarys 4 formål. Klubb service yter vi ved å møtes en gang i uken i godt vennskap. Det er den vesentligste av alle forutsetninger for klubb-service, men dermed er ikke formålet helt tilgodesett. Hensikten er at dette gode vennskap skal føre til ønsket om og viljen til innbyrdes tjeneste. Den enkelte Rotarianer skal mobiliseres til en viss ytelse. Det skjer også i nye Rotaryklubber. Man redegjør for sitt yrke og bibringer hverandre en oversikt over det profesjonelle liv på stedet. Det er et betydelig aktivum i en Rotaryklubb. I eldre klubber har dette lett for å ebbe ut og følgen blir da at man istedetfor selv å tjene lar seg betjene av fremmede foredragsholdere. Man kan utvilsomt derved få en hyggelig stund og også tilføres opplysninger av verdi, men man glir ut av den rammen som er lagt omkring klubb-service. Man fratrar den enkelte Rotarianer muligheten av å øve seg i service. Jo større uvilje den enkelte Rotarianer føler mot å underholde sin klubb jo mere trenger han den assistanse som hans Rotaryklubb byr ham til å overvinne denne uvilje. Hvis yrkesforedragene ebber ut står hobbyforedragene åpne. Vi er vanligvis ikke så redde for uoppfordret å snakke om oss selv til hverdags. - Rotary oppfordrer oss til det.

Jeg tror det ville øke vår klubbs verdi som Rotaryklubb om vi i større grad fulgte denne oppfordring. Hvor det gjelder yrkestjeneste må vi ha for øye at vi representerer Rotary i vårt yrke - ikke vårt yrke i Rotary. Betjener en Rotarianer seg av den adgang Rotary gir ham til klubb-service vil den dag komme da han ikke alene kan men også vil yte yrkestjeneste. Det samme er tilfelle med samfunnstjeneste og internasjonal tjeneste. Den som har lært å føle glede ved å yte service vil finne muligheter over alt. Men her kan nok miljø og forskjelligartede sosiale og politiske

forhold skape problemer for en Rotarianer.

Vi lever i dag i et samfunn hvor der ikke lenger spørres etter den enkeltes frie vilje til service. Under parolene "økonomisk demokrati" og "Utjamning" har det parlamentariske flertall hos oss tatt skjeen i sin egen hånd og utmåler med den service som den enkelte borger skal yte sine medmennesker. Den ideelle fellesskapsfølelse mellom mennesker som en gang gav seg uttrykk i ordene "Hva der er mitt er ditt", er endret til et massekrav hvor ordene omstilles noget slik at det nå heter "Hva der er ditt er mitt". Rotary rekrutteres fra det lag i vårt samfunn som der skal taes noe i fra. Det er derfor rimelig at der gjør seg noe blandede følelser gjeldende hos en Rotarianer når han stilles overfor vårt 3dje formål: Samfunnstjeneste. Skal vi være ærlig må vi vel innrømme at ingen av oss frivillig ville ha ytet den økonomiske Community Service som vi i dag avkreves gjennom skatter og ved begrensning av våre muligheter til økonomisk vinning. Vi står overfor en utvikling som yterligere vil regulere og begrense vår økonomiske frihet og utvilsomt påføre oss en øket økonomisk Community Service. Det kan synes som om våre idealer blir praktisert av andre og at vi selv er blitt ofre for dem. Service above self sier vi. Ja - sier de andre - det blir en realitet når du betaler mere i skatt enn du bruker selv. Det var ikke akkurat slik vi hadde tenkt oss vårt stolte slagord definert og praktisert. Vi hadde forespeilt oss rollen som de nådige og glade givere og ble tildelt den presesede citronens rolle. Det er ikke så greit når idealer og realiteter blandes på en så ubekvem måte. Hva har vi Rotarianere i vår vurdering å stille opp mot denne utvikling uten å gli over i politiske betraktninger. Det er Rotarys idealer - med vårt eget land - vårt eget folk - m.a.o. vårt eget miljø som bakgrunn - min vurdering gjelder. Er den inspirerende evne i Rotarys idealer - i våre slagord - og i våre etiske formål uberørt av de forandringer som har funnet sted og finner sted i vårt miljø? Eller er idealene devalueret? Jeg vil søke et svar på disse spørsmål ved å stille den øyeblikkelige situasjon - det spesielle - opp mot det generelle som bakgrunn. Pessimisten Schopenhauer sa en gang: "Alle tiders vise har alltid sagt det samme og dårerne d.v.s. alle tiders overveldende majoritet har alltid gjort det samme - nemlig det stikk motsatte - slik vil det også være i fremtiden."

Voltaire sa: "Vi forlater denne verden, like tåpelig og ond, som vi fant den ved vår ankomst".

Dette er nok vise ord av megen sannhet. Mange av oss x)
Voltaires ord og si at vi forlater denne verden enda tåpeligere og enda ondere enn vi fant den ved vår ankomst. Men slike uttalelser er utenkelige uten en bakgrunn - uten en forestilling om gode mennesker og en god verden og det var nettopp disse forestillinger som skapte Rotary og som holder det vedlike. Der fins overhodet intet miljø som utelukker det enkelte menneske fra muligheten av å yte tjeneste. Måten hvorpå det skjer kan variere med miljøet men det enkelte menneskes evne og vilje til og glede ved å yte tjeneste er upåvirkelig av miljø. Det var Rotarys grunnmotiv og er det fremdeles uten at der har gjort seg noen som helst innflasjon gjeldende.

Rotarys idealer har beholdt sin inspirerende evne ikke bare generelt men også spesielt i vårt eget miljø. Beviset for det ligger i det stadig økende antall norske Rotaryklubber og den ånd som möter en gammel Rotarianer i disse nye klubbene gir ham

x) som lever i dag kunne kanskje endog fristes til å forsterke

noe å tenke på.

På vårt siste møte takket vår nyvalgte president for den tillit som var vist ham og han satte sin lit til den assistanse han gjorde regning på fra eldre og mere erfarne Rotarianeres side. Nyvalgte guvernører har ofte henvendt seg til sine forgjengere og utbedt seg deres assistanse bl.a. som foredragsholdere på de store Rotarymøter.

Dette er visselig ganske nærliggende og naturlig og hvor det gjelder rent administrative spørsmål er det neppe noe å innvende mot det. Men hvor det gjelder Rotarys hovedformål: Inspirasjon til tjeneste - tror jeg det er galt. Det Rotasjonsprinsipp som har gitt Rotary dets navn blir brutt hvis de eldre og erfarne blir gjengangere. Rotarys idealer er de samme - det er Rotarys idé at nye mennesker skal stilles overfor dem hvert år - inspireres av dem - og selv tolke dem. Vi eldre og erfarne fikk en gang den gaven av Rotary - den tilkommer nå andre.